

Statens vegvesen

Notat

Til: Akershus fylkeskommune
Fra: Statens vegvesen, vegavdeling Akershus
Kopi:

Saksbehandler/innvalgsnr:
Nils-Erik Bogsrud +47 24058524
Vår dato: 10.04.2012
Vår referanse:

Orientering om verneverdien av Rånåsfoss bru

Bakgrunn:

I den seinere tid har det vært en del avisskriverier om at Statens vegvesen ønsker å rive Rånåsfoss hengebru fra 1927 på grunn av store vedlikeholdsutgifter. Videre er det dannet lokale aksjonsgrupper for å bevare brua, og alle gruppeledere i Sørum kommunestyre har 21. mars 2012 skrevet under en uttalelse mot å rive brua. Kommunestyret ber videre om at brua vedlikeholdes, slik at den fortsatt kan fungere som lokal gang- og sykkelvegbru.

Bakgrunnen for at denne saken har oppstått er at det innad i Statens vegvesen er oppstått en diskusjon om verneverdien av brua er så stor at den kan forsvare de store vedlikeholdsutgiftene som må settes inn i de nærmeste åra for at brua fortsatt skal kunne brukes som gang- og sykkelvegbru. Brua har i dag ingen viktig funksjon i gang-/sykkelvegnettet i området, men fungerer hovedsakelig som turveg. Det er gjort en vurdering av kostnadene ved nødvendige vedlikeholdstiltak for å beholde brua som åpen for alminnelig ferdsel. Disse beregningene viser utgifter på ca. 15 mill kr.

Disse høge vedlikeholdsutgiftene har medført en diskusjon innad i Statens vegvesen om brua har så stor bruksverdi og kulturhistorisk verdi at den kan forsvare så store vedlikeholdsutgifter i åra framover.

Litt om Rånåsfoss bru:

Rånåsfoss bru er en av de første myke hengebruene i Norge fra 1927. Den er tegnet av Olaf Stang, som var en av samtidens sentral bruingeniører og utviklet denne brutypen.

Denne brutypen ble benyttet for på en kostnadseffektiv

Postadresse
Statens vegvesen
Region øst
Postboks 1010 Skurva
2605 Lillehammer

Telefon: 815 22 000
Telefaks: 61 25 74 80
firmapost-ost@vegvesen.no
Orq.nr: 971032081

Kontoradresse
Brøtergata 1
LILLESTRØM

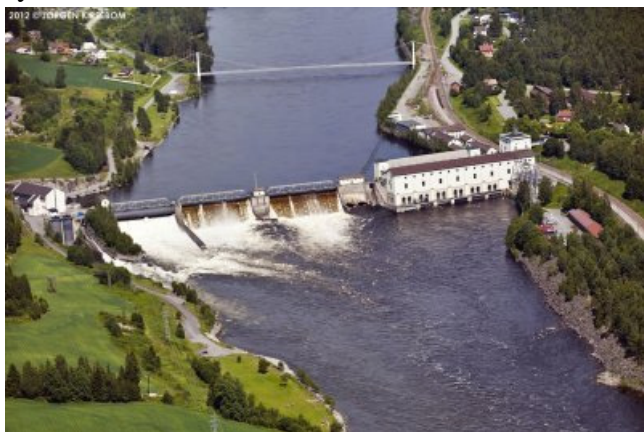
Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Båtsfjordveien 18
9815 VADSØ
Telefon: 78 94 15 50
Telefaks: 78 95 33 52

måte å kunne bygge bruer med lange spenn i områder med lite trafikkgrunnlag. Typisk for disse bruene er at de har kun ett kjørefelt. Det finnes i dag få bruer av denne typen, og de fleste er ombygget. Rånåsfoss bru er en av få som er autentisk. Brua er også karakterisert som spesielt harmonisk utformet og et godt eksempel på denne brutypen.

Det var tidligere en tilsvarende bru av samme type i Akershus (Bingfoss bru) som ble revet i 1978. Bingfoss bru ble tillatt revet av Riksantikvaren under forutsetning av at Rånåsfoss bru ble bevart.

Rånåsfoss bru inngår i et kraftstasjonsmiljø av nasjonal verneverdi og inngår i NVE sin landsverneplan som bevaringsverdig. Brua og kraftstasjonen tilhører samme tidsepoke og representerer samlet et meget godt bevart kulturmiljø fra en viktig periode i industrialiseringen av Norge.

Rånåsfoss bru ble valgt ut som et bevaringsverdig objekt (nr. 260) i Nasjonal verneplan og har nasjonal verdi (verneklasse 1). Brua ble i sin tid foreslått av vegkontoret i Akershus og fylkeskommunen.

Brua er ikke fredet, men hadde vært fredet dersom den hadde vært i statlig eie. Dette har sammenheng med at det kun er objekter i statlig eie som kan fredes etter paragraf 22a i kulturminneloven. I Sørums kommunens kulturminnevernplan er Rånåsfoss bru plassert i vernekategori 2. Det vil si av stor lokal/regional betydning som bør sikres gjennom regulering til hensynssone for kulturmiljø ihh til plan- og bygningslovens § 11-8.

Kraftstasjonsmiljøet som brua inngår i er vurdert som verneverdig på nasjonalt nivå (verneklasse 1).

Brua var en del av Fv 253 fram til ny bru sto ferdig i 1989.

Den har i dag ikke en sentral trafikal betydning da den ikke lenge benyttes til kjøring og mesteparten av gangtransporten benytter den nye brua. Brua har imidlertid betydning som del av turvegnett og den benyttes også som snarveg.

Som ledd i gang- og sykkelstrategi har brua stor betydning. Den har også betydning som del av kultursti som går fra Rånåsfoss langs Glomma til Hammeren og Bingen lenser.

En tilstandsvurdering fra 2011 anslår at rehabiliteringskostnadene vil være ca 9,2 mill pluss moms. På møtet ble det anslått at det totale beløpet vil være ca 15 mill. kr. (inkludert byggherrekostnader). Brua har behov for betongrehabilitering, maling av stålet samt utbedring av at kabler i rekkverket gnisser mot hverandre. Ved en evt riving av brua vil kostnadene anslagsvis beløpe seg til 2 mill. kr.

Vurderinger:

På et møte 22. mars i år hadde de ulike fagmiljøer i Statens vegvesen en gjennomgang av denne saken. Det ble konkludert med følgende:

- Verneverdien av Rånåsfoss bru er stor da den er en av de første myke hengebruene som ble bygget i landet, samtidig som den er autentisk (ikke ombygget)
- Brua er en viktig del av det verneverdige kraftstasjonsmiljøet på Rånåsfoss
- Riksantikvarens forutsetninger for riving av Bingsfoss bru må tillegges betydelig vekt
- En revisjon av “Nasjonal verneplan for veger, bruer og vegrelaterte kulturminner” vil ikke endre Rånåsfoss bru sin verneverdige status
- Statens vegvesen vil derfor etter en ren faglig vurdering fortsatt anbefale at Rånåsfoss bru blir en del av “Nasjonal verneplan”, og at den vedlikeholdes slik at den kan holdes åpen for gang- og sykkeltrafikk

Med utgangspunkt i disse konklusjonene vil derfor Statens vegvesen innarbeide nødvendige vedlikeholdsmidler til Rånåsfoss bru i sine forslag til Samferdselsplan for fylkesvegene i Akershus i åra framover.